

Cukrász

(A cukrászda nagytermében mindössze két férfi, két kisgyerek ül és hat nő. Derék apák özsonnáztatják fiaikat, akik könyökig vájkálnak a krémesek, szerezcsenfánkok, habtekercesek gyönyörében. A nők álmatosan könyökölnek a márványasztalkákra. Előttük ezüstkannában tea párolog. Mindnyájan kivétel nélkül cukortalan teát isznak. Merengve gondolnak negyvenhat kilójukra, az uszodamérlegre, a korszépség eszményére. Olykor előveszik kézitükörüket, az orrukat púderezik, a szájukat pirosítják, majd egy kanálka keserű levet hörpintenek, minek folytán a szemléelőben azt a benyomást keltik, hogy a teát rizsporral élvezik, s hozzá időnként egy kis festékrudat harapdálnak. Én a cukrásszal a háttérben beszélgetek, halkán, hogy a vendégek meg ne hallják.)

– Mondja, miért nem esznek a hölgyek?

– *(Suttog.)* Nem mernek. Félnek.

– Mitől?

– A habtól, a krémtől, a csokoládétól. Mindentől.

– És mégis idejárnak? Ide, ahol annyi a kísértés, ahol egy meggondolatlan cselekedetükkel pár perc alatt visszaszerezhetnék azt, amit hónapok alatt lekoplaltak, letornásztak, leúsztak magukról? Látja, ez az igazi hősiesség.

– Tetszik tudni, tizenöt évvel ezelőtt mit fogyasztottak ugyanezek a nők? Először is kávé rendeltek, duplahabbal, megettek hozzá két túrósbélest, utána három-négy édes süteményt. Némelyik ötöt-hatot. Ma semmit. *(Ujjával fricskáz.)* Ennyit sem.

– Önnek is haladnia kellene a korról.

– Hogyan?

– Sütnie kellene keserű süteményeket is.

– Próbáltam. Tavaly készítettem egy száraz szeletet, keserűmandulából. Keményet, mint a kő, keserűt, mint a kinin. Ahhoz se nyúltak.

– Akkor folyamodjék hangosabb eszközökhöz. Nézze, a sörgyarak már rájöttek erre. Annak idején így hirdették árujukat: „X sör hízlal!” Ma ezt olvassuk: „X sör nem hízlal!” Vagy hozzon forgalomba fogyasztó habokat,

Cukrászdabelső Budapesten
1930 körül
MFI – MNM Történeti Fényképtár

*„És kik falják föl ezt a rengeteg holmit? – A férfiak s a gyerekek.
Meg azok a nők, akik hiába fogyasztották magukat. Ezek, miután
belátták, hogy semmiféle kúra se vezet eredményhez, egy napon
bűnbánóan visszatérnek ide s istenigazában leeszik magukat.
(Komoran.) A sárga földig.”*

hashajtó fánkokat, szeletkéket egy csipetnyi patkányméreggel a tetejükön,
pisztácia helyett. Ez menne.

– Azt hiszi?

– Azt. És kik falják föl ezt a rengeteg holmit?

– A férfiak s a gyerekek. Meg azok a nők, akik hiába fogyasztották
magukat. Ezek, miután belátták, hogy semmiféle kúra se vezet eredmé-
nyhez, egy napon bűnbánóan visszatérnek ide s istenigazában leeszik magu-
kat. (Komoran.) A sárga földig.

– Melyik a legédesebb szájú ország?

– Még mindig a miénk. Budapesten a háború előtt 114 cukrászda volt,
most 300 s mindegyik megél.

– Vannak az önök iparában is divatok?

– Minden kornak más a stílusa. Mikor én fiatal voltam, a diós- és mákospatkó kelt legjobban, a gyermekek pedig árpacukrot szopogattak. Most három-négy mákos- és dióspatkót sem lehet eladni egy nap, mind rám szárad. A krém hódít, a krémmel töltött cukrok, a szerecsenfánk, mindenekelőtt a krémes, melyből naponta csak mi 1400 darabot adunk el. *(Neoromanticizmus.)* A jövőé? Talán a marcipánsütemény. Újabban például igen kedvelik ezt az őszibarackot utánzó tésztát, csokoládéhabbal töltve. Nem az, aminek látszik. *(Expresszionizmus.)* Természetesen a régi dobos verhetetlen. *(Dobos, a néhai pesti cukrász klasszikus marad.)*

– Lakodalmi torták?

– Olykor-olykor visznek egyet. Manapság azonban már a cukrász nem formál tornyokat, nem mintáz cukorból való székesegyházakat, figurákkal, galambokkal, a menyasszony és a vőlegény másával. *(Rokokó.)* Vége a „spanische Windtorte”-nek is. Csak az anyag a fontos. Az, hogy mindent meg lehessen enni, még a fölírást is.

(A műhelyből édes vanília-illat árad. Bevezettetem magam. Ammóniákkal hűtött fagyalt-tartályokat látok, limburgi májpástátomot, fogasokat kocsonyában, villamos habverőket, a linzi torta halvány tésztáját a nyújtófák alatt, óriási rézüstökben a krémes lepény aranyárga töltelékét. Berregve működik a csokoládé-gép. Fönn nyersen dobják belé a gyarmati kakaót s alul vajjal, cukorral édesítve csöpög ki s barna sarával befröccsenti a cukrászok fehér kötényét. Hejh, ha gyermekkoromban egyszer ilyen csokoládébörtönbe zártak volna be, legalább két hétre. Naponta háromnegyed kiló csokoládészemetet söpörnek ki. A fal is csokoládés. Itt mindent le lehetett volna nyalni.)

(Pesti Hírlap, 1927. november 13. – B, 117–119. old.)